

[Christmas Møller.]

lettere, naar man ikke har nogen at konkurrere med.

Men medens jeg vil give alt, hvad jeg kan, i Retning af Anerkendelse af denne Duelighed — og jeg kan godt gaa videre og sige af det Samfundssind og den Forstaaelse, som i en Række af Tilfælde utvivlsomt er vist af det særlige Kald, som Selskabet, dets Ledelse og ledende Mænd havde til ogsaa at paatage sig Samfundsopgaver ved Siden af —, saa er Forholdet alligevel dette, at i det Lovforslag, der her er Tale om, siges der i § 1, som er varig, og ikke tidsbegrænset, at der gives Ministeren fuld Ret til at bestemme Vilkaarene for Fremstilling af Spiritus og Brødgær, og der gives ligeledes Ministeren en vidtgaende Beføjelse — det skal jeg komme til senere — angaaende Ind- og Udførsel af Spiritus og Spirituosa.

Men i § 2 staar der, at Ministeren kun kan give denne Tilladelse for 10 Aar ad Gangen, og dette betyder ganske utvivlsomt en ekstra stærk Stilling i Statsmagtens Forhold til den i Øjeblikket dog private Virksomhed. Det betyder en uhyre stærk Stilling for det første, fordi Ministeren, naar de 8 af de 10 Aar er gaaet, i Virkeligheden vil have fuldkommen Haands- og Halsret over Virksomheden, hvis den ikke vil bøje sig for en ny og skrappe Koncession; og hvis den ikke vil sælge — der er ganske vist Bestemmelsen vedrørende de bogførte Værdier, men ogsaa der kan Ministeren manipulere paa Regnskabet, og det har han fuldkommen Ret til —, kan Ministeren skabe en Ordning for 10 Aar, saaledes at Ministeren paa Statens Vegne har fuldkommen Herredømme over Ordningen. At dette ud fra vore Synspunkter ikke blot er betænkeligt, men er Bestemmelser, som vi er imod, det er jo ligetil. Den eneste Begrundelse for, at man kan give skrappe Bestemmelser, er dels, at vi nu er kommet ind i en saadan Tilstand — men denne Begrundelse er ikke særlig værdifuld —, og dels dette, at man kan sige, at Sprit er Sprit, som jeg allerede har nævnt det, og at der paa dette Omraade maa træffes ganske særlige Bestemmelser.

Men hvorfor skal Brødgæren saa med? Gives der i Lovforslagets Bemærkninger eller i Ministerens Tale en virkelig god Begrundelse for, at Brødgæren skal med? Nej! Der er ikke nogen som helst god og stærk Begrundelse for, at man nu lige med et skal have Brødgæren med, og jeg for mit Vedkommende tror, det vil være nødvendigt at faa en vidtgaende Undersøgelse af

og Forklaring i Udvalget paa, hvorfor man nu skal monopolisere et Omraade yderligere. Hvis der nu pludselig kommer nye Opfindelser frem paa dette Omraade — og en enkelt fremragende Videnskabsmand har jo været ferm til at opfinde —, med hvilken Begrundelse siger man saa, at Brødgærfremstillingen skal være monopoliseret her i Landet? Ministeren har hverken i Lovforslaget eller i Bemærkningerne eller i sin Forelæggelsestale, synes jeg, begrundet dette. Derfor bliver da dette Spørgsmaal et af dem, jeg synes maa omtales meget nøje i Udvalget, og efter min Opfattelse har Ministeren ikke gjort Sagen lettere ved over for Virksomheden, saa vidt jeg forstaar det, med stor Styrke at hævde, at dette skal med. Man kan ikke anstille de samme Betragtninger angaaende Indseende med denne Virksomhed som med den oprindelige.

I Henhold til selve Ordlyden i Lovforslagets Paragraffer og til, hvad der fremgaar af Bemærkningerne, gaar Lovforslaget jo ud paa, at der udkræves Tilladelse til Ind- og Udførsel foruden af Gær ogsaa af Sprit og af en Række paa Side 3 i Lovforslaget nærmere nævnte Spirituosa, nemlig dem, der falder ind under Toldlovens Positioner 29—31, og i Bemærkningerne hedder det, at ved denne Bestemmelse oprettholdes Bestemmelserne i Bekendtgørelsen af 26. Juli 1919. Man kunde nok stille det Spørgsmaal, rent bortset fra, hvilke Regler man vilde have af valutamæssige og handelspolitiske Aarsager, som jo ikke kommer dette Lovforslag ved, idet dette skal være en stedsevarende Lov: hvad er egentlig Aarsagen hertil, naar man ser paa, hvilke Kvantiteter der tillades indført, og hvor meget der indføres, og er det egentlig rimeligt og naturligt at opretholde Bestemmelser som disse, der efter min Opfattelse — saaledes som man maa fortolke Loven —, hvis de bliver Lov, kan betyde, at Ministeren overfor Handelen paa disse Omraader har Ret til at gøre et lige saa voldsomt Indgreb, som han kan over for Fabrikkerne? Et af de Spørgsmaal, som det bliver fuldkommen nødvendigt at drøfte i Udvalget, er da efter min Mening det, om der ikke paa dette Omraade i Forhold til den alt bestaaende Ordning maa ske en Lempelse og en Frigørelse og ikke — saaledes som Ministerens Forslag, som jeg læser det, vil betyde — en overordentlig stærk Indsnævring.

Vi for vort Vedkommende erkender overordentlig gerne, at Statens og Befolkningens almindelige Interesser kræver en